

Oponentský posudek na diplomovou práci

Karlova Univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra anglického jazyka a literatury

autorka: Bc. Luisa Dudáková
vedoucí práce: PhDr. Bohuslav Dvořák
oponent: PhDr. Radek Vít
název: Teaching English Effectively with an Interactive Whiteboard
počet stran: 78 včetně příloh

V abstraktu diplomové práce je zmíněno, že práce „zahrnuje průzkum“, ovšem není specifikováno, jaká výzkumná metoda byla zvolena. Výzkumná metoda není upřesněna ani v části Introduction. V abstraktu jsou další nepřesná a nejasná tvrzení, např. je zahrnuta „příručka s mnoha nápady“; jedním z cílů je „zmapovat situaci interaktivních tabulí“. V abstraktu není uvedeno, k jakým výsledkům a závěrům se dospělo. Abstrakt obsahuje nepodstatné informace typu: „Digitální přílohy jsou nedílnou součástí práce.“

V úvodu práce je vysvětleno, proč si její autorka zvolila. Pokouší se též vysvětlit, proč je téma aktuální, ovšem na základě čeho dospěla Bc. L. Dudáková k tvrzení, že učitelé neumějí používat interaktivní tabule (s.8)? Navíc není jasné, zda je řeč o učitelích obecně, nebo o učitelích jen na některém typu školy, o učitelích angličtiny, nebo jiných předmětů. Toto tvrzení není podloženo žádnou citací, ovšem překvapivě až na s. 57 autorka uvádí, že jde o její pocit.

Obsahuje část Introduction skutečně relevantní informace? Kupř. z jakého důvodu na s. 9 autorka uvádí kritéria, která jsou důležitá pro výběr tématu diplomové práce? Proč je zmiňována Mgr. Vaňková (s.9)?

Domníváme se, že cíl práce není na s. 9 dostatečně a jasně formulován: „The aim is to research the situation at Czech schools and to contribute to its improvement...“. Není specifikováno, jak se problematika bude zkoumat a ani na jakých typech škol.

Na s. 9 je popisována Katedra německého jazyka, chybí však údaj o tom, o jakou se jedná univerzitu.

Za nejasné považujeme i tvrzení ze s. 8 „This thesis would like ... to provide the readers with inspiring materials.“ O jakých materiálech je řeč?

Na s. 9 je uvedeno: „... it is expected that although there are many efficient users of interactive whiteboards, there are also a plenty of others who would appreciate support.“ Na koho se tedy vlastně práce obrací? „A plenty of others“?

Teoretická část se věnuje interaktivním tabulím z hlediska hardwaru a softwaru, a sice s ohledem na učitele, školy a vzdělávání, přičemž svá tvrzení Bc. Dudáková v diplomové práci podkládá citacemi z odborné anglicky psané literatury, čímž dokazuje svou schopnost s ní pracovat.

Kap. 1.1.3 sice představuje výsledky výzkumů souvisejících s interaktivními tabulemi, ovšem proč není pozornost zaměřena spíše na výsledky výzkumů, které souvisejí s cizojazyčným vyučováním? Proč jsou předkládány pouze výsledky týkající se Spojeného království? V jiných zemích obdobné průzkumy neprobíhaly?

U druhého výzkumu na s. 16 (Manzano a Haystead) není uvedeno, které se týkal země, jak dlouho probíhal, kolik se ho účastnilo škol. Je pouze zmíněno bez bližších specifikací, že se jednalo o analýzu. Navíc se zde operuje s termíny, které nebyly a nejsou vysvětleny: Promethean ActivClassroom (s. 16). Jde o program nebo typ interaktivní tabule?

Do jaké míry se výsledky zmiňovaných výzkumů realizovaných cca před deseti lety (dva z nich se týkaly Spojeného království a není uvedeno, zda souvisely s výukou cizích jazyků) vztahují k českému vzdělávacímu kontextu, specificky k výuce angličtiny jako cizího jazyka?

V abstraktu je proklamováno, že v práci budou shrnuta fakta na základě celosvětového výzkumu. Je tím míněn výzkum ve Spojeném království na s.14, britský projekt na s. 15, nebo snad případová studie

z České republiky na s. 17?

Kap. 1.2 popisuje zavádění interaktivních tabulí do výuky v ČR. Kap. 1.3 v prvním odstavci informuje, že popíše, jak využívat interaktivní tabule při výuce. Tento cíl však není splněn, neboť se jedná o nesrozumitelnou kompilaci doporučení různých autorů, kupř. v jediném odstavci je navrženo, jak připravit digitální zdroje, v jediném odstavci je podána informace o tom, jaké nástroje a techniky se vztahují k interaktivnímu softwaru. Jsou zde rovněž banality typu: plánujte si aktivity, připravte si materiály (s. 19).

V kap. 1.1 - 1.3 je o interaktivních tabulích pojednáváno zcela obecně, aniž by problematika byla vztahována k výuce angličtiny jako cizího jazyka.

Kap. 1.4 je nazvána IWBs in English lessons. Zcela nahodilým způsobem je zde uvedeno několik možností, jak se dá pracovat s interaktivní tabulí na hodině angličtiny, přičemž některým aktivitám je věnována jen jedna věta. Problematika je zpracována velmi povrchně a nesystematicky, kupř: "Appropriately chosen videos may be very adventageous too." Proč nebyla pozornost věnována možnému využití interaktivní tabule v jednotlivých fázích hodiny, kupř. warm-up, prezentace nového učiva, jeho procvičování, opakování, testování...? Překvapivě je zde odkazováno na přílohu, ale dle našeho názoru se jedná o stěžejní část práce. K problematice se též vztahuje kap. 2.4 (sample activities), což má za následek, že práce se takto tříští. Navíc v kap. 2.4 se jedná jen o ukázky aktivit, což znamená, že Bc. Dudákové se nepodařilo systematickým způsobem zpracovat, v rámci jakých aktivit by se dalo interaktivní tabule na hodinách angličtiny využít. Např. jako jediná aktivita vztahující se k mluvení je uvedena pohádka o Karkulce a není zde uvedena žádná aktivita vztahující se k procvičování nebo nácviku výslovnosti.

Kap. 2.1 a 2.2 popisují dotazníkové šetření mezi učiteli anglického jazyka v ČR zjišťující rozsah a způsob využití interaktivních tabulí. Není uvedeno, zda dotazník byl standardizovaný. Pokud jde o dotazník, proběhl předvýzkum? Pokud ne, proč? Pokud ano, kdy a kde? Není uvedeno, jaká byla návratnost.

Výsledky jsou prezentovány v tabulkách a opatřeny komentářem. Dotazník, který čítal neuvěřitelných 22 otázek, vyznívá do prázdna. Chybí zde totiž shrnutí nejdůležitějších poznatků. Co bylo vlastně dotazníkem zjištěno? A jaké z toho vyplývají závěry pro výuku anglického jazyka v ČR? Bc. Dudáková se spokojila s pouhým konstatováním: "On the whole, the questionnaire brought many interesting findings."

Na s. 26 se však dozvídáme, že v průběhu sběru dat, kdy již učitelé odpovídali na dotazníky, autorka začala měnit otázky dotazníku. Znamená to tedy, že část učitelů odpovídala na jinou verzi dotazníku než ostatní učitelé?

Pokud byl u dotazníku průvodní dopis, jak se dočítáme na s. 24, proč také není součástí diplomové práce?

Pokud dotazník čítal 22 otázek, proč Bc. Dudáková vůbec nezjišťovala, jaké typy aktivit jsou na hodinách anglického jazyka využívány pro jednotlivé řečové dovednosti a jazykové prostředky? Proč se dotazníkem nezjišťovalo, zda je interaktivní tabule též využívána k nácviku event. procvičování výslovnosti?

Pokud dotazník čítal 22 otázek, proč se v něm vůbec nezjišťovalo, zda s použitím interaktivní tabule mohou v rámci výuky angličtiny souviset i nějaká negativa nebo problémy?

Z dotazníku vyplývá, že odpovídali učitelé z různých druhů škol, včetně mateřských a jazykových. Při obhajobě diplomové práce by tedy Bc. Dudáková mohla objasnit, do jaké míry se domnívá, že se liší využívání interaktivní tabule v závislosti na typu školy (např. výuka angličtiny na primární škole, 2. st. ZŠ, střední škole, jazykové škole...) a zda se domnívá, že využití interaktivní tabule se liší v závislosti na věku žáků a studentů, tj. od dětí v mateřských školách až po frekventanty kurzů pro seniory v jazykových školách.

Kap. 2.3 tvoří příručka pro učitele angličtiny, kterou Bc. Dudáková připravila před jejich školením. Pokud je zde mimo jiné popisováno, jak zapojit interaktivní tabuli, jakou velikost písma zvolit, což

jsou obecné rady, proč raději tato příručka nebyla zařazena do přílohy?

Příručka sice obsahuje didaktická doporučení týkající se využití interaktivní tabule při hodinách angličtiny, ale byla určena pro účastníky školení. Kap. 2.3 tedy nenavazuje logicky na předchozí části diplomové práce, kupř. na s. 36 je vysvětlováno, co je interaktivní tabule, třebaže s tímto termínem se operuje ve všech předchozích kapitolách.

Z jakého důvodu uvádí Bc. Dudáková v kap. 2.3.6 nazvané "Writing notes" negativní důsledky užívání interaktivní tabule? Proč tomuto tématu nebyla věnována samostatná podkapitola?

Aktivita v kap. 2.4 jsou sice pestré, ale kdo je jejich autorem, v práci není uvedeno. Rovněž chybí informace, zda tyto aktivity byly Bc. Dudákovou vyzkoušeny v praxi.

Kap. 2.5 popisuje školení učitelů, ze s. 57 není jasné, zda šlo o učitele angličtiny, nebo učitele jiných předmětů, je zde uváděno pouze „teachers“.

V závěru práce nejsou dostatečným způsobem shrnuty výsledky dotazníkového šetření. Ze závěru rovněž nevyplývá, jaké jsou přednosti hodin angličtiny, kdy je využívána interaktivní tabule, ve srovnání s hodinami, kde tomu tak není.

Pokud si autorka za cíl kladla, jak se dočítáme na s. 9, zlepšit situaci v českých školách související s využitím interaktivních tabulí, proč není prozkoumáváno také hledisko žáka? Proč místo školení učitelů Bc. Dudáková neprovedla např. dotazníkové šetření mezi žáky 2. stupně ZŠ nebo na SŠ s cílem zjistit, jaký názor na používání a efektivitu interaktivních tabulí mají žáci? Proč nebylo např. prozkoumáváno, zda může mít využití interaktivní tabule vliv na motivaci žáků učit se angličtinu, na jejich postoj k angličtině či ovlivnit jejich prospěch z tohoto předmětu?

Proč se Bc. Dudáková raději místo školení učitelů nezaměřila na výuku žáků s využitím interaktivní tabule na hodinách angličtiny jako cizího jazyka a nepřipravila třeba plán takové hodiny?

Proč nebyl místo technických popisů raději větší prostor věnován didaktickému využití interaktivní tabule na hodinách anglického jazyka? Proč se např. Bc. Dudáková místo školení učitelů raději nezaměřila na možnou klasifikaci cvičení a aktivit, kdy se využívá práce s interaktivní tabulí na hodinách anglického jazyka? Proč nebylo o interaktivní tabuli pojednáno z hlediska motivace žáků učit se angličtinu jako cizí jazyk (např. využití didaktických her, kvízů, písní), využití interaktivní tabule v projektové výuce v rámci hodin anglického jazyka, ve výuce typu CLIL, atd.?

Název diplomové práce zní "Teaching English Effectively with an Interactive Whiteboard". V rámci obhajoby by Bc. Dudáková mohla objasnit, zda je možné efektivně učit angličtinu s interaktivní tabulí, pokud není zohledňován žák a jeho potřeby při výuce angličtiny jako cizího jazyka.

V české verzi abstraktu mohla Bc. L. Dudáková dbát o větší jazykovou čistotu: např. chyba interpunkce, stylisticky nevhodně formulovaný obrat „zmapovat situaci interaktivních tabulí“.

Proč je v názvech kapitol na interaktivní tabule někdy odkazováno jako na IWB a jindy jako interactive whiteboard? Bc. L. Dudáková na s. 8 v závorce uvádí, že interaktivní tabule bude v práci nazývat IWB, přičemž již na s. 9 na ně odkazuje jako na „the board“, „interactive boards“, „IWBs“. (Stejný problém je i na jiných stránkách práce.)

Z formálního hlediska je nutno vytknout následující nedostatky: pravopisné chyby, např. s. 77 (chose); gramatické chyby: chyby ve slovesných časech (např. s. 8, 57), chyby v používání členů (např. s. 9, 10, 12, 15, 20, 27), chyby v používání předložek (např. s. 9, 20, 28), chyby ve slovosledu (např. s. 10), chyba v použití trpného rodu (s. 11), záměna tvaru slovesa have za has (s. 12), chyby v používání -ing tvarů (s. 48), záměna much za many (s. 56); lexikální chyby: záměna „on the contrary“ a „on the other hand“ (s. 9, 11, 27, 33); chyby v interpunkci, např. s. 18; stylistické chyby a nedostatky, např. neformální jazyk „plenty“ (s.9), používání prázdných slov typu „thing“ (s. 13).

Vytčený cíl autorka víceméně splnila, je však ignorováno hledisko žáka a z didaktického hlediska je téma zpracováno povrchně a nesystematicky.

Vzhledem k výše uvedenému celkově navrhuji předběžné hodnocení známkou velmi dobře až dobře a konečný výsledek ponechat na výsledku obhajoby.

V Praze, 19.5.2013

PhDr. Radek Vít